

kütyüket, olyan mechanikus tartószerkezeteket, elektronikus konstrukciókat keli váiasztonunk, amelyeknek az sem árt, ha valamilyen, a bullkon gyakran fogyasztott löttyedék (pl. gyümölcsjoghurt) ömlik véletlenül a belsejükbe. És védenünk kell a belsejüket beüiről emésztő kórok ellen is, a szerkentyűkön ugyanis mindig a legváratlanabb pillanatokban tör ki az ötperc. Legfontasabb eszközünk a biztosíték.

Az elektronikus berendezések sajátossága, hogy működésük közben nemcsak a hasznos jelet állítják elő, módosítgatják, erősítik azokat, hanem zavarokat is termelnek. E zavarokat zajnak nevezik. A berendezés minőségét a zajtermelés mértéke is meghatározza. Ezt a minőségi jellemzőt a jel-zaj viszony elnevezésű adattal határozzák meg. Adjunk egy erősítő bemenetére akkora jelet, hogy a kimenet még kis torzítású jelet produkáljon! A torzításról még lesz szó, a kis tarzítás egyelőre jelentse azt, hogy a karakterisztika egyenes szakaszát használjuk. Azt a jel-nagyságot, ahol a tarzítás még elviselhető, maximális kivezérlesi szintnek nevezik. A példa kedvéért ez a szint (U_{joi}) legyen 5 V! Ha a bemeneten megszüntetjük a jelet (pl. rövidre zárjuk a bemenetet), a kimeneten akkor is mérhető feszűltség. Ez a feszűltség (U_{zaj}) legyen pl. 0,005 V, vagy 5 mV. A kettő hányadosa 1000, a jei-zaj viszony tehát 1000-szeres. Az erősítő adatlapján mégsem ezt olvashatod, hanem a következőt: jel-zaj viszony 60 dB. A jeifeszűltség és a zajfeszűltség hányadosát ugyanis átszámítják; a dB pedig az átszámolásra utaió decibel rövidítése. Az átszámolás képlete:

$$20 \cdot \lg \frac{U_{joi}}{U_{zaj}}$$

1.1 táblázat

Feszűltségarány	dB	Feszűltségarány	dB
1,00	0	1,00	0
1,01	0,1	0,99	-0,1
1,02	0,2	0,98	-0,2
1,04	0,3	0,97	-0,3
1,05	0,4	0,95	-0,4
1,06	0,5	0,94	-0,5
1,12	1,0	0,89	-1,0
1,19	1,5	0,84	-1,5
1,26	2,0	0,79	-2,0
1,33	2,5	0,75	-2,5
1,41 ($\sqrt{2}$)	3,0	0,71 ($1:\sqrt{2}$)	-3,0
1,5	3,5	0,67	-3,5
1,58	4,0	0,63	-4,0
1,78	5	0,56	-5
2	6	0,5	-6
2,24	7	0,45	-7
2,51	8	0,40	-8
2,82	9	0,35	-9
2,985 (3)	9,5	0,335	-9,5
3,16	10	0,32	-10
3,55	11	0,28	-11
4	12	0,25	-12
5	14	0,2	-12
5,62	15	0,13	-15
8	18	0,12	-18
10	20	0,1	-20
17,78	25	0,06	-25
20	26	0,05	-26
25	28	0,04	-28
31,62	30	0,03	-30
56,23	35	0,02	-35
100	40	0,01	-40
177	45	0,0056	-45
316	50	0,0032	-50
562	55	$1,78 \cdot 10^{-3}$	-55
10^3	60	10^{-3}	-60
1778	65	$5,62 \cdot 10^{-4}$	-65
3162	70	$3,16 \cdot 10^{-4}$	-70
5623	75	$1,78 \cdot 10^{-4}$	-75
10^4	80	10^{-4}	-80
17 782	85	$5,62 \cdot 10^{-5}$	-85
$3,16 \cdot 10^5$	90	$3,16 \cdot 10^{-5}$	-90
10^6	100	10^{-6}	-100
$1,77 \cdot 10^6$	105	$5,62 \cdot 10^{-6}$	-105
$3,16 \cdot 10^6$	110	$3,16 \cdot 10^{-6}$	-110
$5,62 \cdot 10^6$	115	$1,78 \cdot 10^{-6}$	-115
10^7	120	10^{-7}	-120
$3,16 \cdot 10^7$	130	$3,16 \cdot 10^{-7}$	-130
10^8	140	10^{-8}	-140

Az ig a tízes aiapú logaritmus rövidítése. Ha matekból még nem tanultad a logaritmust, semmi baj. Az 1.1. táblázat néhány fontosabb feszűltségarány dB-ben kifejezett értékét tartalmazza.

Ugyancsak dB-ben adjuk meg a műsorban ténylegesen szereplő ieghangosabb és leghaikabb jei arányát, a dinamikát is.

A dB azonban nemcsak erre jó. Tegyük föl, hogy előbbi erő-